ANY LIXV—BATALLADA 2317 EXTRAORDINARI BARCELONA 4 D'OCTUBRE DE 1913

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

M. POINCARÉ, A ESPANYA

MARXANT AMB MALES COMPANYÍES

—Això és deliciós! Sort que a l'África hi envíen una altra mena de gent, i jo me'n torno aviat cap a la meva terra.

(c) Ministerio de Cultura 2005

Assamblea Nacional de l'U. F. N. R.

DIUMENGE tingué lloc a la Sala Imperi l'Assamblea anunciada del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana.

Creiem sincerament que la celebració d'aquest acte era d'imprescindible necessitat per al republicanisme català.

No podía ajornar-se per més temps l'estat indefinible dels nacionalistes republicans respecte als demés republicans de la península, i sobre tot, amb aqueix nucli lluitador, organitzat i valent que a Madrid actúa d'una manera directa i eficaç en els afers polítics. Ens referim als socialistes.

Es una veritat que, per a que un home és faci simpàtic, se l'ha de conèixer, i no pas superficialment, i lo que diem d'un home podríem dir-ho d'una idea. El catalanisme republicà no pot perdre res en accentuar una col·laboració amb els altres elements republicans d'Espanya, que junts amb els socialistes, sota una bandera de moralitat, fan campanya contra'l règim per a apropar l'adveniment de la República.

No creièm que cap prohom, dels que dirigeixen el moviment nacionalista, perdi un àtom de catalanitat al contacte d'altres prohoms i d'altres masses que no siguin catalanes; en canvi pot atreure's les voluntats, fins despertar admiracions, i encara que això no fos sempre, contribuiría a destruir falses llegendes, exposant nostre programa, nostra fè i nostra sinceritat, un poc malmeses per perjudicis i mentides que'ls catalans mai hem sigut prou hàbils per a destruir. La simpatía i l'apoi dels de fòra casa no creiem que resultin tant inútils i despreciables com això, per a que poguem prescindir-ne.

Si en nom d'un catalanisme massa fanàtic se tracta d'avantposar un amor a un altre, i l'ideal republicà no es manifesta intensament per egoisme patriòtic, qui d'aquesta absurditat en resulta perjudicat és precisament la mateixa Catalunya, que devé objecte de gelosía per als no catalans que professen fervorosament el credo republicà.

Per aqueixes raons—i per creure, ademés, que a Espanya, donades les poques energíes de que disposem els revolucionaris, és d'immediata necessitat juntarles i armonitzar-les—ens ha plagut l'acord resultat de l'Assamblea de l'U. F. N. R.

Més ens hauría plagut encara—no ho hem pas d'amagar,—que l'acord de seguir *col·laborant* amb la Conjunció Republicana Socialista espanyola, hagués sigut més expressiu i fruit d'un estusiasme ben manifest. Les paraules d'en Salvatella, que nostres llegidors segurament ja hauràn llegit en algún diari local, ens han semblat plenes d'un sentit pràctic no pas vulgar i fruit d'una experiencia adquirida amb el contacte dels republicans i socialistes madrilenys, als quals també — no siguem massa desconfiats—podrien, de tenir-los per companys de lluita, fer quelcom pel nacionalisme republicà de Catalunya.

Hem vist aixi mateix, en l'Assamblea del diumenge, com en Pere Corominas, en Layret i en Bastardas, animats d'un esperit de transigencia, que a nosaltres ens plau sobre tota cosa, exposaven raons molt sensates, i, sense llençar-se resoltament a actuar en connivencia amb els republicans i socialistes de fòra Catalunya, s'inclinaven a eixir d'un isolament perjudicial, i procuraven juntar les voluntats i mantenir la concordia.

L'Assamblea, no cal negar-ho, ha sigut un enlairat exemple de patriotisme i de serietat i ha transcorregut en mig d'una gran tolerancia, sense que una nota estrident, ni una intransigencia individual, molt possibles i fins disculpables en actes d'aqueixa mena, hagi vingut a interrompre'l curs solemne dels debats. El partit de l'U. F. N. R. encara pot contribuir d'una manera eficaç en l'actuació de conjunt, contra el despotisme i desgavell dels governs monàrquics, a condició, això sí, de llençar-se fermament a la lluita i a la propaganda, rectificant la seva conducta de sensatesa conservadora, i fent que allí on hi hagi una protesta justificada i noble, s'hi trobi un séu representant; allí on hi hagi un perill ineludible, els séus soldats; allí on calgui llençar un anatema, la seva vèu. Es certíssim que d'aquesta manera renaixería l'entusiasme i la fè en el nostre poble i s'obtindría el reconeixement i l'adhesió dels altres, que no podrien menys d'admirar-nos i aplaudir-nos. Si poguessim conseguir que les nostres derrotes i les nostres victories fossin participades per tots els amants de la llibertat i la democracia del restant d'Espanya, hauríem conseguit la germanor efectiva amb les demés regions. Dintre la comunitat republicana no tindríem allavors altres enemics que'ls purament de raça, declarats imbècils o envejosos, els quals per a res tindrien que preocupar-nos.

Cal desentumir-se i tenir energíes si es vol trobar adebtes i fer exèrcits; cal viure en la realitat per a conquerir prestigi; respecte i autoritat en el concert polític d'aqueixa Iberia abatuda, poblada de desenganyats, d'ignorants i falsaris.

L'U. F. N. R. pot triomfar, encara; ho té en la seva mà. Al temps.

X. X.

No pue admetre, per a finalitat de la vida, una religió que té per símbol un cadavre.—*Washburn.*

Poble arrupit

PASSEN per damunt del poble espanyol, trepitjant-lo i xafant-lo, els més dolorosos fets. D'entre aqueixos fets sobressurt, amb tràgica vermellor de sang, l'aventura del Marroc. I el poble, altre cop completament insensible, guaita arrupit les desgracies que l'ofeguen i l'esclafen.

En aqueixa passivitat del nostre poble no hi hà conformitat amb la política de la monarquía. No hi hà tampoc resignació pacient. Hi hà impotencia, manca d'idees, manca de fè, manca d'ambicions nobles. Tals són les úlceres de l'Espanya greument malalta. L'historia dels darrers quinze anys ha provat que no més queda en el territori espanyol un troç viu: i aquest troç és Catalunya. Unicament aquí s'ha aixecat la vèu d'un poble i s'han produit poderosos moviments d'opinió. Els cops de la desfeta colonial repercutiren a Catalunya, i la nostra terra prengué una actitut quasi revolucionaria. El catalanisme i el republicanisme agafaren una fortíssima empenta i s'alçaren menaçadoramente contra la monarquía i l'unitarisme espanyols. A fòra de Catalunya no va passar res, res... Se va parlar una temporada de la famosa *regeneración*, se va crear l'*Unión Nacional* d'en Paraíso i en Costa, que morí aviat obscurament, sense pena ni gloria, i tot tornà a quedar igual. Els mateixos homes de Cavite, de Santiago de Cuba i del tractat de París seguiren governant amb els procediments de sempre, propis i especials de la política espanyola. El mot *regeneración* va anar extingint-se poc a poc, com el ressò d'una vèu perduda entre ruïnes. La gran catàstrofe de la fi del segle no va tenir prou poder per a revulsionar el cos arrupit d'una gent en llarga agonía.

Per això s'explica l'audacia de la monarquía al reobrir les nafres de la guerra al cap de dèu anys del desastre. Per això s'explica que, perdudes les illes llunyanes, s'hagi buscat una nova Cuba en el nord del Marroc. Un poble que ha aguantat sense moure's, sense protestar, la tremenda ferida de les darreres guerres colonials i de la guerra amb els Estats-Units, és mereixedor de que nous flagells caiguin damunt del séu cos miserable.

Aquella passivitat davant de les guerres ultramarines preparà la guerra del Marroc. Amb l'excepció honrosa de Catalunya, les terres hispàniques se mantingueren quietes com un cadavre a l'iniciar-se l'aventura africana, i quietes segueixen, mentres s'està destroçant a l'Africa la nova generació jove en una lluita sense profit, sense gloria, sense ideal. La passivitat d'ara està preparant altres sinistres aventures de sang i de mort que s'oviren en els inquietants horitzons d'Europa.

FULMEN

En el confessionari hi aprenen les noies més ximpleries que tots els joves del poble plegats no'ls hi sabrien dir.—*V. P.*

Els apuros d'en *Pastetes*

El nostre coixet comte Romanones,
President del Consell,
està més apurat amb aquest càrrec
que'ls que enganxen cartells
per totes les parets i cantonades,
en jorns de pluja o vent.
Prou mira d'enganxar amb gran paciencia
a tots els companys séus,
per a unir-los ben bé a la cantonada
de l'actual Poder;
però quan n'uneix un, dos se li escapen,
toçuts o mal contents;
si n'acontenta cinc, se n'hi extravíen
lo *menos* sis o sèt.
Si no fos pel motiu de que li agrada
el càrrec que ara té,
prou hauría llençat sens cerimonies
l'escaleta, els cartells,
i la boteta on porta les pastetes
amb tots els ingredients.
No sab en el Senat a qui enganxar-hi
per fer-lo President,
i això el posa nirviós i s'hi capfica;
però no n'en treu res.
Se li ha desenganxat, d'una ventada
que ha bufat fort i ferm,
el quefe d'Instrucció senyó Altamira,
donant-li molt que fer.
An en Francos Rodríguez me l'enganxa
en el «Palace-Hôtel»
fent-li donâ un bon xeflis, que'l rectracti
d'abandonâ el govern
de la comtal ciutat, que és una breva
de les millors que té.
I entre vagues i guerres i discursos,
i el viatge proper
del general Liantey, i la visita
del senyor Poincaré,
no para de gastar-se les pastetes
que té en el cubellet.
I enfilant-se i baixant aquella escala,
tot enganxant cartells,
serà fàcil que un cop rellisqui i caigui,
si per cas erra el peu.

F. LLAVEIOL

Un monument expiatori

(An els xuetes de Mallorca)

LS que coneixeu la meva Mallorca—ara de poc tant graciosament *tarasconitzada* pel carissim Rusiñol—recordeu aquella fresca costa de ponent de la badía palmesana, qui envía a la ciutat l'aroma del bosc de Bellver i colora de vert clar, per un reflecte dels pins, l'aigua serena de l'avant-port.

Per aqueix braç de terra passejava jo l'altre dia, assaborint la previa amargor del meu pròxim i forçós exil, quan vaig veure sorgir sobre la costa, en la meva fantasía, un extrany monument expiatori.

***

Expiació de què? Es que damunt aquells paratges hi vaga alguna ombra histórica no aplacada per les penitencies posteriors?

Tots haureu sentit parlar, segurament, de la qüestió dels *xuetons* o *xuetes* de Mallorca, descendents dels jueus, casta maleída encara per un reste de barbarie en les costums socials de l'illa. — D'aquests xuetes, a fins del segle XVII (1691), l'Inquisició mallorquina va ferne uns exemplars autes de fè, unes cremadices de carn hebrea, *celebrades* (és la paraula), al peu mateix d'aqueixa pacífica i somrient muntanyola de Bellver. Un jesuíta infecte, el P. Francisco Garau, ha narrat l'horrible escena, en un folletó que s'intitula *La Fee Triunfante*, ara de bell nou editat pel benemèrit Nakens en la seva utilíssima *Biblioteca de la Inquisición*. Recomano als lectors que llegeixin aquest llibret; per a mostrar-vos la seva increíble desvergonya de crudeltat hauría de copiar-lo íntegrament.

Ja sé que de tal manera la servitut social rebaixa i envileix la condició de les castes perseguides, que lo que vaig a proposar en honra a les víctimes de la ferocitat eclesiàstica serà reprovat per llurs mateixos descendents d'avui. Remoure la qüestió dels xuetes, a Mallorca, encara que sia vindicant-los, els sembla afegir un oprobi an el vell oprobi. Se conta que'ls propis xuetes varen fer desaparèixer edicions senceres de l'escrit infame del P. Garau, perque cregueren que venía a continuar l'ignominia de llurs noms proscrits, exposats un dia a la vergonya pública en els claustres de Sant Domingo.

Però no crec que pugui haver-hi en tot el món motiu més fort per a alçar una gran pedra d'expiació a les cruentes injusticies. L'Esglesia que va causar aquelles víctimes és viva i poderosa a Mallorca; i l'odi social que va ésser-ne causa i conseqüencia, persisteix encara amb tota força.

Mallorca vol aixecar un monument an el rei Jaume I, un monument triomfal... No està també en el cas d'alçar-ne un als xuetes de 1691, alguns dels quals tingueren la gloria, tant poc judaica, de la noble persistencia en la seva fè, i moriren cremats vius, mentres els conversos eren agarrotats i cremats després de la mort? Edificar una pedra de rescat en el lloc de l'execució és un cas idèntic an el que va moure als parisencs a alçar l'estatua del cavaller De la Barre davant el Sagrat Cor de Montmartre o els romans la de Giordano Bruno al Campo dei Fiori.

Aqueix monument seria coronat per tres figures: les de Rafel Valls, saboner, de 51 anys, Rafel Benet Tarongí, negociant, de 21 anys, i la seva germana Caterina Tarongí, de 45 anys. Els tres foren cremats vius. El nom del primer encara és popular, *en to de burla*, en el lèxic familiar de Mallorca. Se diu que'l condemnat, ja dins la foguera, excitava a un fill séu, infant, a que persistís en la fè mosaica:—*Rafelet, no't dons*—li cridava. I desde llavors aqueixa exclamació és sinònima de les sumes obstinacions.

Vegi's, pera mostra de les brutalitats extremes a que pot arribar l'home, el fragment en que'l jesuíta relata la mort dels tres martirs:

«Como los reducidos recibiesen con ojos serenos la soga, y se sentaron en el palo con ánimo sosegado, así al contrario estos impenitentes al ver de cerca la llama comenzaron a mostrar su furor, forcejeando a toda rabia, por desprenderse de la argolla; lo que al fin consiguió el Tarongí, aunque ya sin poderse tener cayó de lado sobre el mismo fuego que huía. Y su hermana Cathalina, que antes se avía jactado de que avía de arrojarse al incendio, al lamerle las llamas gritó repetidas veces que la sacaran de allí, aunque siempre pertinaz en no querer invocar a Jesús. Ni le bastó al Valls la estoica insensibilidad afectada (que va mucho de hablar a obrar, y donde llega fácil la lengua no acompaña siempre el corazón). Mientras llegó solo el humo, era una estatua; en llegando la llama se defendió, se cubrió, y forcejeó como pudo, y hasta que no pudo más. Estaba gordo como un lechonazo de cría y encendióse en lo interior de manera, que aun cuando no llegaban las llamas, ardían sus carnes como un tizon, y rebentando por medio, se le cayeron las entrañas como a Judas».

***

A la base humil del monument, com una violeta humil·liada, bé hi cabría un record per a la pobre Isabel Aguiló, de 28 anys, qui ve a ésser el contrast femení amb l'heroica masculinitat de Caterina. D'ella conta l'odiós Garau:

«Causaba lágrimas de consuelo el oirle con tanto agrado, devocion y dulzura sacrificar a *Jesu-Christo* su juventud, sus prendas, sus hijos y su vida; protestando que sentía en el alma no poderla perder mil veces, en desagravio de las ofensas que reconocía aver hecho a su Redemptor, cuyo perdon esperaba, por los méritos de su sangre y por la intercesion del amparo de pecadores, María, cuyo tierno amor, decía que nunca avía podido arrancar de su corazon. Adoraba con devota piedad su Rosario y una medalla de indulgencia para aquella hora, que le di; llegando a la Iglesia se volvió de suyo a uno y otro lado de las señoras, entre quienes passaba, pidiéndoles por amor de Dios una *Ave-María*; y en fin entre heroycos actos de las más necesarias virtudes continuó su camino hasta quedar muerta en el palo, si assí lo puede decir la piedad, como un Angel. Fué tan notable la compasion que se mereció con muchos, que la generosa piedad del Excelentísimo Sr. Marqués de Leganés, no pudo dejar de probar la mano interponiendo su autoridad con recaudo a los señores Inquisidores, para que si fuesse possible, se le perdonara la vida. Y soy testigo, porque fuí mandado a volver la respuesta, de las veras con que lo tomó

(c) Ministerio de Cultura 2005

su Excelencia, y las muchas fuertes y vivas razones que le hizo motivar su noble piedad y soberana discrecion, para replicar a la respuesta, que fué precisa, de que era ya del todo imposible por los altos y grandes motivos, que no dexaba de conocer su gran comprehensión de su Excelencia».

D'aquella festa macabra va fer-se'n, naturalment, codolades, romanços i estrofes de burla, on eren retrets com un reste de *sambenito* els noms dels condemnats. Encara recordo, de nen, haver sentit en boques de poble algún d'aquests versos infamants:

En Valls duia sa bandera
i en Tarongí es penó,
i els xuetes darrera
que feien sa processó...

***

Podrà un dia convertir-se en ignominia la descarada gloria d'aquells botxins, i en irrescatat martiri la deshonra de les víctimes? Podràn un dia, els descendents dels cremats, alçar ja com una gloria la dissimulada ascendencia, i exigir dels matadors un rescat, i no un oblid i un perdó?

El cel de Mallorca, clàssic i lluminós, amparará un dia, sobre la ribera del sacrifici el monument venjador?

GABRIEL ALOMAR

Els xantres, en lloc de tenir el cor a la boca, acostumen tenir la boca en el «chor».—*Mau.*

La revivalla

L'il·lustre patum que un dia
firmà el tractat de París,
com si quelcom el fés corre
o el piquessin els mosquits,
amb sorprenent lleugeresa
salta, resolut, del llit.
Fa calçar-se les plantufes,
s'embolica en un batí,
avança cap a la porta
amb actitut jovenil
i, al treure el nas de la cambra,
s'està mitja hora tossint.
Després d'aquesta mitja hora
s'asseu en un balancí,
fa acostar-se una tauleta
i, rodejat de coixins,
agafa la ploma, suca,
pren un paper blanc, i escriu:
«Jo, senyors, aquí on me veuen,
que semblo un vell ensopit,
soc més lliberal que en Riego,
més demócrata que en Prim,
més que don Pau, socialista,
més que en Lerroux, progressiu.
Soc, en les qüestions obreres,
partidari decidit
de que l'obrer sols treballi
quan li passi pel magí,
i de que's facin lleis amples
propies dels temps que vivim.
Respecte a la religiosa,
és el criteri que tinc
de lo més radicalíssim
que aquí a Espanya s'hagi vist.
No més dient-vos que opino
que l'Estat no ha de tenir
religió determinada,
i que tampoc és ell qui
per triar la que li sembli
més profitosa al país,
ja veureu els punts que calço
i podreu jutjar de mi».

Això, l'il·lustre miloca
que en el tractat de París
estampà la seva firma,
en un paper blanc escriu.
I un cop té escrites aquestes
i altres coses per l'estil,
se descalça les plantufes,
se despulla del batí,
tus un altra mitja horeta
i després... se'n torna al llit.

VERDUM

L'Assamblea de l'Unió Federal

No's cal amagar la profonda simpatía que sentim per un partit quin programa s'inspira en l'amor als dos ideals que'ns són més grats: la República i Catalunya. Amb tota la força dels nostres entusiasmes hem defensat a l'U. F. N. R., quan hi vèiem, com en la primera memorable Assamblea, una lleal conjunció de tots els bons republicans de Catalunya, fent-nos concebir la falaguera esperança d'assolir una potent esquerra catalana, actuant fermà i fecondament per la lliberalització de Catalunya. Aquella participació en les tasques del partit i aquesta simpatía actual ens feren anar a la Sala Imperi el passat diumenge, amb el desig, però sense l'esperança, de veure viu i encara potent aquell organisme que'ns havía entusiasmat i que tant ens estimavem.

Malgrat poguer fer-ho, no volguerem anar als bancs dels assambleistes. Vàrem preferir barrejarnos amb el poble, que va acudir-hi ben nombrós, probant que encara s'interessa per la vida del partit republicà. Els molts ciutadans que van assistir a l'Assamblea no van fer-ho per sencilla curiositat, sinó amb el viu interès que desperta una cosa que s'estima.

Nosaltres escoltavem més els comentaris dels oients que'ls parlaments dels oradors. Per lo que sentíem, vèiem clarament que'l poble vol unió, vol concordia, vol menys amor als homes i a les marques, i més entusiasme per l'ideal republicà. Cada renyina, cada divisió, cada desprendiment del gran bloc progresiu no s'emporta la dotzena de desertors, o de dissidents, o de cansats, sinó que provoca a la vegada el desengany i l'avorriment d'alguns centenars de soldats de fila. Ho hem dit ja en altres ocasions: cada fracció republicana representa per ella sola un estat major més o menys lluit i mitja dotzena de fidels; totes juntes, llealment unides, provoquen les manifestacions entusiastes de milers de ciutadans, les sorolloses victories electorals i l'imperi de la voluntat popular en la vida pública.

I el poble va sortir desconortat de l'Assamblea. Tots els oradors confessaren el fracàs, buscant a les palpentes una causa que no podía pas servir d'atenuant a l'efecte. La primera consideració que venía als llavis dels que al nostre entorn comentaven aquells actes de contrició, era la de preguntar-se què podíen esperar, doncs, avui, de una força que ja no és sombra de lo que fou, si, essent lo que era, no va sapiguer fer gran cosa.

Com si l'aillament no signifiqués també una disminució, va proposar-se a l'Assamblea la sortida definitiva de la Conjunció Republicana Socialista. Era baix tots conceptes un disbarat, perque, per molts motius, li convé al republicanisme català mantenir-se unit amb la Conjunció, encara que en la Conjunció no hi quedés més que'l partit socialista. I pot-ser millor si, per ara, no més hi quedava el partit socialista. En Salvatella va oposarse a la descabellada proposició eloqüentment, però sense gaire entusiasme. Semblava tenir més empenyo en perdre per a anar-se'n, que en guanyar tenint de quedar-se. S'acordà el reingrés a la Conjunció. A nosaltres, que la creiem absolutament necessaria, ens plau l'acord, encara que, a l'igual que amb en Salvatella, tampoc ens entusiasmi, perque en la crisis actual del republicanisme tot ha minvat i s'ha afluixat, de tant deplorable manera, que ja ni la Conjunció és la força d'ara fa uns quants anys. Els socialistes hi continúen per pocs vots de majoría; l'U. F. hi torna debilitada i amb no gaire gust; els homes de més prestigi se n'han separat definitivament. El bon ciutadà, que no vol sentir parlar d'en Maura, ja no refía en la voluntat de la Conjunció, sinó en l'instint i l'energía del poble.

Entre les causes de la buidor en que's mou l'U. F. N. R. no va dir-se la que en opinió nostra, i l'hem senyalada en diferentes ocasions, és la més important. Per a formar el partit republicà de Catalunya hem volgut dogmatitzar excessivament i hem abusat dels apellidos, dels adjectius i de les inicials. La massa popular ja era lo que devía ésser: *federal*. Aquest mot vol dir ja prou, i no calía canviar-lo per altres que, per savis i bonics que fossin, no podien despertar tants entusiasmes. Hi hagué un moment en que tothom se n'hauría tornat a dir amb gust, i si aquell moment hagués sapigut aprofitar-se, tornant a cridar a tothom sota'ls plecs de la bandera republicana federal, el partit d'esquerra catalana s'hauría fermat d'una manera més indestructible, ens hauríem trobat, naturalment, ajuntats amb els nuclis federals de les demés regions que són, en alguns punts, de veritable importancia.

Al sortir de l'Assamblea, malmirrosos i alacaiguts, consideravem la manera miserable com se'ns en van de les mans les millors armes, sense haver sabut fer-ne bon ús; com se'ns escorren dels dits les ocasions, per tontos o per abúlics; com perdem dolorosament el anys i esmersem les energíes en estèrils lluites. I al pensar tot això, sentíem el convenciment íntim de que no tenim dret a criticar als que de bona fè intenten per altres viaranys fer tasca més profitosa a favor de la Llibertat.

Ni el fetitxista respecte a una matrona pintada, ni la tonta esperança en improvitzades revoltes, ens faràn donar un pas endavant. Sols pot maldir-se de la *col·laboració* educant intensament al poble, i sols pot renegar-se de l'*evolució* prenent el fusell i aixecant una barricada.

Si no's fa així, hem de respectar als que, amb recte intenció, volen democratitzar lo que nosaltres som incapaços de destruir. Si ho logren, tindràn el nostre aplauso, sense seguir-los; si no ho logren tindràn els nostres braços oberts per a acullir-los novament. Mentrestant, no volguem donar a uns altres la culpa que correspòn sencera als nostres desacerts.

JEPH DE JESPUS

Es preferible negar l'existencia de Déu a recitar maquinalment una oració.—*Monod.*

SONATA XLV

OTS tornen a ciutat. En Ferrer, de *Las Noticias,* troba ja ses noves com un pagès els bolets.

Mireu còm tornen a passar per davant nostre les dames amb capell, i còm se veuen menys mocetes de brusa reixada, faldilla estreta i cul de pruna.

He llegit el diari; el rei ja és a Madrid; el rei, la seva dòna, els séus fills, sa mare i sos cunyats. Tota la trinca.

A Barcelona no hi són mai, o hi són poc, aquests senyors. Potser és al lloc de les Espanyes que hi són menys, relativament.

Déu me guardi de faltar-los al respecte; però trobem que'ls séus concellers fan molt mal fet en no enviar-los més sovint.

Hem tingut unes vagues formidables. Us doneu compte de l'èxit que hauría estat, per la realesa, que l'àrbitre del conflicte fos el monarca en carn i òssos? Si ho hagués fet bé!...

Com que he llegit el diari, sé de les inondacions del Llobregat. Els nostres rius devegades se recorden de que són germans dels d'Andalusía i de Castella, i salten com moltons, trenquen ponts i ofeguen viles.

Molts mil·lions són els arrocegats per les aigües del Besós i del Llobregat; hortes destruídes, fàbriques inondades, parets de contenció que no s'aguanten.

Si això hagués passat en un erm de la seria Castella o de la xiroia Andalusía, Sa Magestat ja fóra cap allà, i amb ell, ministres i generals.

La contribució no's pagaría. Vindrien diners d'arreu.

Però, som a Catalunya.

Aquí no vindrà ningú; aquí es pagaràn els tributs; adhuc aquí la companyía carrilaire trobarà defensors contra les viles xopes que la maleeixen.

Bueno, arriva en Poincaré. Si he de parlar sincerament, li tinc rabia an el tal Poincaré, encara que's digui Ramón igual que jo. Me fa l'efecte d'una patum; aquest últim séu viatge m'ha enutjat.

Anirà a Madrid, i allí el rebràn els reis i en Romanones. Anirà a Toledo, i allí, ell, saludarà a GRECO; anirà a Cartagena, i allí s'embarcarà envers son país.

D'Espanya haurà vist una costa preciosa, com totes les costes; un país verd, que és la Basconia, i després el centre desolat.

Unes runes veritat: Toledo.

EL VIATGE DE LA PAU

—Ansia, petit!... Una batzegada més, i no t'amoinis, que ja hi arribarem un dia o altre.

(c) Ministerio de Cultura 2005

LA GRAN TELA D'ESPANYA

—Què me'n diu d'aquest quadro tant típic i tant pintoresc, senyor Poincaré?

—Que, així com nosaltres ens vàrem deixar robar *La Gioconda*, a vostès els convindría que'ls hi prenguessin aquest.

(c) Ministerio de Cultura 2005

Unes altres runes espirituals: Madrid.

Si el senyor Poincaré té un esperit certament lliberal, el planyo. Es molt trist entrar en un Estat i no poguer escoltar ni els clams dels oprimits d'Andalusía, ni els visques al Progrés, i a la Llibertat, i a la República de nosaltres, catalans.

Cobra, Enric, cobra.

MORITZ III

Els aiguats i el Govern

No som pas d'aquells que de tot donen la culpa al govern, tant si es tracta de malifetes polítiques, com de desgracies econòmiques, com de flagells del camp.

Però en el cas actual dels aiguats que acaben de dur la desolació i la miseria a diverses poblacions i encontrades de Catalunya, podem dir amb tota raó que és el govern qui en té la culpa.

En té la culpa el govern perque, en general, no ha fet cap esforç per a procedir a la necessaria repoblació forestal d'Espanya. Pelades com estàn les pobres muntanyes de la península, aquesta s'ha de veure forçosament sotmesa a un calamitós règim meteorològic d'aixuts i aiguats alternatius. Després dels mesos en que damunt la terra assedegada s'escanyen les plantes, vénen sovint les pluges excessives que engreixen monstruosament rius i rieres, i que inunden els camps amb furia destructora.

En el cas especial dels pobles riberencs del Llobregat en té, además, la culpa el govern perque, malgrat les lliçons tràgiques d'altres vegades, no ha realitzat les obres necessaries per a desviar el curs actual del riu. S'han fet en aquest punt un munt de promeses, s'han encomanat estudis, s'han nomenat comissions, s'han publicat reials decrets, i al cap-d'avall no s'ha fet res. Mentrestant, les riuades se reprodueixen.

El govern de Madrid, en aquesta com en tantes altres qüestions, no fa ni deixa fer. La Diputació de Barcelona intentà anys enrera intervenir en la qüestió de l'endegament del Llobregat. Però el ministre del ram no acceptà tal col·laboració. Amb tot i les recents riuades, és d'esperar que'l govern espanyol segueixi amb la seva tradicional feina de no fer res.

Si vingués aviat la Mancomunitat catalana, aquesta empendría pel séu compte, com encarregada de les obres públiques a Catalunya, la desviació del riu. Heusaquí un motiu més per a defensar i desitjar la Mancomunitat.

L'unic miracle positiu que en els nostres temps se coneix, es que la civilisació toleri encara el catolicisme.—*Washburn.*

SENY!

SEMBLA que l'informació que se està celebrant a Madrid, en l'Institut de Reformes Socials, ni els patrons ni els obrers estàn a l'altura que convindría. Els primers no més saben dir que'l decret els perjudica i els segons perden el temps divagant, cridant fort i entregant-se a filosofíes de míting. Els interessos dels nostres obrers no han sigut defensats fins ara com se mereixíen, i cal que això sigui tingut en compte per a alliçonar a la classe treballadora en les lluites de l'avenir. Es precís que s'organitzin i confereixin la direcció dels séus organismes a companys abtes per a representar-los en totes aquelles qüestions en les quals tinguin que resoldre's assumptes que afecten directament a la seva vida. Ara resulta que en l'informació de l'Institut de Reformes Socials, els delegats obrers també combaten el decret, essent aixi que aquí fou acceptat i ell determinà l'acabament de la vaga. La formalitat obrera no hi guanya res amb això, i en canvi s'exposen a que les ventatges obtingudes se perdin, si no totes una part, si es modifica la llei promulgada, que essent mal acollida per patrons i obrers, com en l'informació de referencia s'està demostrant, és molt probable que ho sigui.

El document que'ls patrons han enviat anunciant la seva retirada de l'informació és degut a son quixotisme incomprensible. Es queixen del llenguatge dels obrers groller i menaçador, i això és més aviat un càrrec pel mateix Institut, el qual no sab, segons els patrons, imposar ordre i reprimir les extralimitacions dels oradors. Per això el senyor Azcárate i altres vocals han fallat que lo fet pels fabricants careix de fonament, i manquen a la veritat en lo que afirmen.

El resultat de tot això serà posar novament tirantes les relacions entre patrons i treballadors.

Convindría, doncs, que aquests darrers tinguessin seny, molt de seny, per a que no se'ls pogués atribuir a ells part de la culpa de lo que està passant.

Ja és sabut que la corda es trenca sempre per la part més flaca.

Mr. Cochon

L'home que porta aquest cognom, evocador dels inventats per Paul de Kock amb l'objecte de batejar els séus personatges, és el del dia, a París.

D'ell n'han parlat molt, els diaris, contant-nos els séus fets i les seves altruistes entremaliadures, i avui ens arriba la nova de que quasi ha arribat a un resultat definitiu, en sa defensa de les criatures i els desvalguts, en la capital francesa.

És un pinyol donat a la democràtica República francesa el tal resultat; però nosaltres no hi tenim cap culpa, i com sempre hem dit la veritat és nostra guia aunada amb la justicia.

El bon lector veurà com portem la raó.

En la vila lluminosa els propietaris no volen criatures en llurs habitacions. Per una, passen. Més, no. El porter, com goç de presa, borda al pare carregat de familia, com el nostre director i el nostre editor.

—Quant val aquest pis?

—Tant. Trenta, quaranta, cinquanta, cent francs al mes.

—Me convé.

—Perdoni. Vostè té fills?

—Cinc, i amb molta honra.

—No'ns convé.

—I ara?

—No volem nois ni goços.—

I el pare de familia roda la vila de portería en portería, rebent sempre la mateixa resposta.

Ha de matar-los?

Mai! El cor de pare és el cor més tendre de la terra. Tant com el de mare, i amb ventatges. (No volem parlar de les llevadores).

El pare cerca medis de trobar niu per als petits.

Deu valdre's d'enganys.

Quan el propietari s'adona de la rifada, envía el *congé*.

El *congé* són els mobles i les persones al carrer (1).

Mr. Cochon va irritar-se, i decidí dedicar la seva energía i el séu talent a combatre aquest estat de coses. Des del jorn en que's resolgué, els séus enemics naturals foren porters i propietaris.

Uns i altres rigueren primer; ara ploren. No sabíen amb qui havíen d'heure-se-les.

Ells tenían al séu costat la Llei, una llei amb una ella molt grossa. Mr. Cochon contra aquesta llei hi ha posat el séu esperit generós i satànic. Ha cridat el *non serviam*.

El resultat del gest són més de trescentes famílies llençades al carrer i recollides per ell i els séus fidels.

Còm s'ha arribat an això?

Entremig de veritables batalles.

Mr. Couchon, un dia, instal·là a una familia amb cinc petits en un fortí de les defenses de París. Degué assaltar-lo, aquest fortí. Queia dintre les severes lleis militars. Els militars de França volgueren fer els ulls grossos com taronges.

Un altre dia fou l'esglesia de la Magdalena, i a l'endemà el *garage* del ministeri d'Hisenda.

Sempre n'ha sortit bé.

També va sortir-li bé el fer el sentimental en una matinada. Una familia de dèu persones—entre elles sis criatures—va ésser llençada al carrer. Anaren a trobar a Mr. Cochon. Aquest no tenía, aleshores, ni un cèntim; la seva habitació no tenía cabuda per a tants. Què fer?

Mr. Cochon va enmenar-se a la familia i als mobles a un port salvador.

Aon?

Meravelleu-vos. Al *Moulin Rouge!*

L'estupefacció dels concorrents fou immensa.

Mr. Cochon pronuncià un discurset. Anglesos i yankees buidaren les seves butxaques dintre de son capell. La familia expel·lida tingué assegurada llar i pa per molt temps.

Ara'l protegeix la vella noblesa francesa, dirigida per la comtesa de Rochefoucauld.

Aquesta dama aixeca tot un barri per a allotjar les criatures recollides per Mr. Cochon. Els donatius hi plouen.

I aquest home's diu Porc?

TIT

(1) Aquí, a Barcelona, ja menaça tant agradable habitut.

El treball és sempre l'amic de l'home; però l'home no és sempre conseqüent amb les seves amistats —*Forestier*.

BATALLADES

ISSABTE passat, el senyor Giner de los Ríos donà, en la «Associació d'obrers de l'Ajuntament», una interessant conferencia sobre l'organització dels treballadors en els grans Municipis.

Una gran concorrencia, formada en sa major part d'obrers de les nostres brigades, escoltà atentament la notabilíssima dissertació de l'ilustre conferenciant, qui exposà amb tota claretat i amb gran riquesa d'exemples els grans avantatges que ofereix l'associació d'elements tant indispensables com són els que presten serveis públics.

El senyor Giner fou sorollosament ovacionat per l'auditori, i felicitat amb efusió.

Aun no asamos...

Diuen del Ferrol que l'acuiraçat *España* no va poguer anar a San Sebastián per haver sofert averíes al realitzar una falsa maniobra.

Són deliciosos els nostres barquets!...

S'averíen amb la mateixa facilitat amb que s'espatila una joguina de quinze cèntims.

I això que'ns costen un bon xic més.

No sabem si ells són de fira,
o els que'ls menen són de fòra,
o estem sota l'influencia
d'una maledicció mòra.

Per no trobar-se a Madrid els dies que hi serà el President de la República francesa, alguns aristòcrates madrilenys allargaràn el séu estiueig, exposant-se a agafar una bronquitis, o una pneumonía, si els aires de tardor no s'apiaden de les seves aristocràtiques vies aèrees.

En canvi, a Barcelona, succeeix tot lo contrari.

Aquí estem tots enfadats perque M. Poincaré no's deixa veure— o no'ns el deixen veure.

Sempre en el món passa igual
i es veu en totes les coses:
qui no les té les voldría;
quins les tenen no les volen.

Un súbdit suiç va enviar una carta a l'Audiencia de Barcelona demanant detalls sobre la provisió de la plaça d'executor de la justicia, per mal nom botxí.

I afegeix en la carta que, tant ell com un compatriota séu, es considerarien ditxosos si fossin nomenats per a desempenyar aquell càrrec.

Se comprèn que vingui a Espanya
buscant feina aquest suiç,
perque de feina d'aquesta
no se'n troba al séu país.

Que a Barcelona no's compleixen les lleis socials, ja ho sabíem.

I que no són únicament les socials les que deixen de complir-se, també.

Però que hi haguessin punts de Barcelona aon no's permet als obrers tenir rellotges a casa seva per a que's guíin no més pel xiulet de la fàbrica, això ha sigut necessari que ho digués a Madrid el senyor Alvarez Angulo, el qual, en pocs dies d'estar a Barcelona, ja va adonar-se'n.

I nosaltres, amb tant temps que hi som, encara no'ns n'haviem adonat!...

Res!... Cada dia se'n saben de noves.

La teoría de la municipalització dels serveis ha entrat per l'ull dret als nostres *municipalitzacionistes*.

No havent donat el resultat que esperaven els projectes referents al gas i a les aigües, actualment tenen en estudi unes bases per a la municipalització de les pompes fúnebres.

Ja no's pot arribar a més!...

Encara no'n tenen prou
amb lo que, vius, ens exploten,
que'ns volen seguí explotant
fins més enllà de la tomba.

Molins de Rey, 23 de setembre.

Tenim el nostre ensotanat més content que un sac i tamborino, amb motiu de que aquest any no tindrà de demanar caritat per a celebrar la festa major.

Feia una serie d'anys que del nostre municipi no podía xupar-ne ni una sola pesseta, i en la sessió passada, després de discutir si tenían de pagar la festa o no, passaren a votació, i per un vot de majoría del nostre *vicari* (el furibond *fardaral* de tota la vida), el nostre *ensotanat* se soleiarà a la salut del poble.

No'ls sembla, senyors del municipi, que envers de gastar les *pelés* en canturies místiques, valdría la pena que arreglessin el carrer Major, que'ls carros hi volquen i els veins no podem trèure el nas al carrer per aquella fetor que exhala aquell pestilent fang?

Pel nostre batlle, no hi convé *res*, al nostre carrer Major; moltes gracies, els veins quedarem molt agraits.

Probar l'Evangeli per medi d'un miracle, es probar un absurde ab una cosa contra natura.—*Diderot.*

La famosa visita

Vindrà en Poincaré!... Molt bé.
Es un cas extraordinari,
però, què anem a guanyar-hi
amb que vingui en Poincaré?...
Posant en joc sa notoria
destresa en sorgí i lligar,
farà tal volta desviar
el curs de la nostra historia?
Ajudarà a apagâ el foc
que'ns té la sang recremada,
acabant d'una vegada
el desgavell del Marroc?
Darà orientacions felices
als cap-pares que aguantem?
Lograrà que al fi lliguem
els goços amb llangonices?
Els qui tant dolça confiança
sentin en son pit brotar,
poden des d'ara entonar
el *lasciate ogni speranza*.
Jo ho deploro, cavallês;
més, com que'l fingir m'irrita,
dec dir que la tal visita
será una *juerga*, i res més.
Madrid ja fa tres setmanes
que no's dedica a altra cosa
que a tapâ amb un bany de rosa
les miseries cortisanes.
Aquí un esplèndit dossê,
cobrint un immens pandero;
allà un arc amb un lletrero
que diu: «*Olé y siempre olé!*»
El dilluns, la gran entrada;
el dimarts, tec i excursió;
el dimecres, processó;
i el dijous, ball i parada.
I tiberis per aquí,
i vins d'honor per allà,
i paperets a l'entrâ
i musiques al sortí,
finida l'última escena
del melodrama esplendent,

(c) Ministerio de Cultura 2005

el simpàtic President
se n'anirà a Cartagena,
agitarà el mocadô,
mostrant sa brunyida calva,
els grans barcos faràn salva
i... s'ha acabat la funció.
Es dir, s'ha acabat... No, diable!
Apagat l'hermós desori,
vindrà d'aquest rebombori
la part més desagradable.
El capitost de l'Hisenda,
com aquell que res no fa,
un dia ens presentarà
una llistaça tremenda.
Allí veureu xifres grosses!...
Tant de domaços i randes,
tant de clavells i garlandes,
tant de cotxes i carroces.
Per banderes i penons...
per claus, agulles i fils...
per tal concepte, tants mils;
per tal altre, tants mil·lions.
El poble, amb l'intuició vaga
de que se l'han «passejat»,
dirà, entre trist i admirat:
—I ara, tot això, qui ho paga?—
I dant-se un cop al clatell,
veurà—dolorós final!—
que aquí, com és natural,
no hi hà més *pagano* que ell.

C. GUMÁ

Don Francisco Feliu i Vegués

A l'avançada edat de vuitantaquatre anys morí, el darrer divendres, a la veïna ciutat de Badalona, la rellevant personalitat qual nom encapçala aquestes ratlles.

Desde la seva primera joventut militá, el senyor Feliu, en les fileres de la Democracia, al costat dels séus paisans de Lleida.

Als vinticinc anys ja va pendre part activíssima en el patriòtic alçament de 1854, fent-se acreedor, per son comportament, a que la Junta de Govern de la provincia de Lleida el recompensés, agraïda, nomenant-lo sub-tinent del batalló de Luchana.

Dos anys més tard, al final del bieni, en aquell període de febre revolucionaria, va rebel·lar-se contra'l despotisme del goven d'O'Donnell, i amb el coronel Bellera i el comandant Mazorca, manant forces sublevades d'Aragó, varen juntar-se a Fraga amb les que, provinents de Catalunya, anaven manades pel *Noi de la Barraqueta,* i varen donar la notable acció de la *Mezquita* contra les forces del govern, representades per la cavallería de Farnesio i els caçadors de Simancas, obligant-les a retirar-se, després d'un brillant combat.

No obstant, l'home de Vicálvaro, per les defeccions de molts, va sortir amb la seva, i els sublevats, condemnats a mort pel Consell de Guerra, varen tenir que retirar-se i emigrar, fins que, més tard, s'acolliren a l'indult d'en Narvaez.

Després d'ensenyar Matemàtiques als Instituts de Lleida i Cervera, durant alguns anys, va pendre també part molt activa, trobant-se accidentalment a Madrid, en els treballs revolucionaris precursors de la Revolució de Setembre, al costat dels Orense, Figueras, Pi i Margall, Salvoechea i Castelar, en representació dels demócrates de la provincia de Lleida.

No obstant, i com a rasgo característic de la seva integritat de caràcter, basti consignar que al triomfar la Revolució de Setembre i durant el govern d'en Prim, els séus amics volgueren recompensar-li els treballs, nomenant-lo inspector de primera ensenyança de la provincia de Lleida; més ell, per delicadesa, no va volguer acceptar aquesta recompensa, preferint quedar-se a l'Escola Superior de Badalona, que per oposició tenía guanyada.

Al davant d'aquesta Escola hi ha estat per espai de 50 anys, sense interrupció, dedicant-se, amb paciencia de benedictí, a l'educació d'un sens fi de generacions, representades brillantment el dia del séu enterro. Entre'ls molts alumnes del senyor Feliu, que avui ocupen posicions brillants en la societat com a catedràtics, metges, militars, enginyers, marins, fabricants, comerçiants, etc., volem citar, per ésser molt coneguts en aquesta casa, els senyors Apeles Mestres, l'eminent actor Borràs i el dibuixant Brunet.

Però el senyor Feliu, que és com correntment se l'anomenava, era, ademés, un home de ciencia i un profond matemàtic. En virtut de la publicació d'alguns dels séus treballs originals sobre qüestions matemàtiques, va ingressar a la Real Academia de Ciencies Naturals de Barcelona a l'any 1873.

Fa alguns anys els séus deixebles varen oferir-li un homenatge d'admiració per a neutralitzar certes campanyes d'infamies de la gent reaccionaria, que no perdonarà mai al senyor Feliu, model de mestres, l'haver educat un sens fi de generacions en els estrictes i ferms principis de l'ensenyança racionalista. En aquest homenatge, que va presidir el savi doctor Rodríguez Méndez, aleshores rector de l'Universitat, varen oferir-li una edició de les seves obres *Resumen histórico de las Matemáticas, Teoría de las probabilidades, Memoria sobre las fuerzas centrales, Expresiones imaginarias, Cálculo del interés. Tiempo. Su medida.* De la segona de les obres citades, l'insigne matemàtic don Santiago Mundi en diu en el pròleg lo següent:

«En la *Teoría de las probabilidades* Feliu demuestra ser no sólo pedagogo, sino filósofo profundo y moralista ejemplar. Aunque no hubiese escrito más que esta teoría, merecía Feliu Vegués el homenaje que le habéis hecho imprimiendo sus obras».

Com a final d'aquest esboç biogràfic, cal consignar que'l senyor Feliu, conseqüent amb ses conviccions de tota la vida, disposà expressament que el séu enterro fos purament civil, amb exclusió de tota manifestació religiosa.

La CAMPANA DE GRACIA, atenta sempre a honorar als homes de veritable valúa, es descobreix avui respectuosament davant del cadavre de qui tant i tant abnegadament ha treballat per la Ciencia, pel Progrès i per la lliberació dels séus conciutadans.

Entre dos vins, un capellà, no triá mai: se'ls beu tots dos.—*Cyro.*

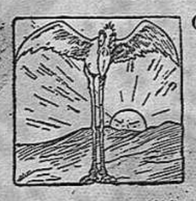

OTA la terra catalana ha sigut damnificada pels temporals d'aigües. En les provincies de Tarragona, Girona i Barcelona molts camps han sigut arrasats, moltes cases enrunades, el bestiar domèstic mort, les collites perdudes i lo pitjor és que també hi hà que deplorar desgracies personals. Què és això?

Es tracta d'una razzia celestial o d'un avenç de les calamitats que'ns esperen si en Maura torna a encarregar-se del poder?

Els alemanys comencen a escamar-se de la rebuda feta a San Sebastián al quefe del Govern francès, doncs sembla indicar que l'aliança entre francesos i espanyols és un fet.

La veritat sigui dita, que no són sols els bons saxons els que comencen a escamar-se; nosaltres també.

Ha sigut condecorat amb la gran creu de la «Legió d'Honor» el general Liantey, resident de França al Marroc.

S'ho mereix. Si qualsevol de nostres generals hagués fet per a Espanya la tercera part de lo que ell ha fet per a França, ja no hi hauría més creus, ni més honors, ni més res, per a donar-li. A no ésser que l'haguessin fet fusellar, que tot podría ésser.

A Sabadell s'ha celebrat una gran festa en honor del senyor Casablancas, inventor d'una màquina filadora destinada a moure una revolució en l'industria textil.

A l'acte hi concorregueren autoritats, polítics, premsa, i tots els puntals de les nostres classes directores.

Molt bé. Això és admirable, baix el punt de vista patriòtic.

Lo trist serà que la major part de concorrents, quan s'hagin de fer fer un *terno,* prefereixin el gènero inglès... perque fa més fi.

Vuit dies a la torre.

Diumenge, els catòlics dels Josepets varen treure el *Sant-cristo gros* amb l'intent de durlo, en processó, a l'ermita de Sant Ciprià, del terme d'Horta.

Però heusaquí que, a mig camí, va començar a ploure a bots i a barrals, veient-se obligada, la comitiva, a deixar l'imatge a la torre de cân Gallart i a desfilar en retirada.

Demà, *si Déu ho vol,* el Crist podrà sortir de la torre, on s'haurà recreat vuit dies; doncs els devots pensen anar-lo a cercar altre cop en processó.

Després dels terribles aiguats, que han desolat a tants pobles de Catalunya, tornen a venir les protestes i les excuses, respecte a l'endegament del Llobregat.

La Diputació diu que ella no'n té la culpa; els Ajuntaments, que no hi poden fer res; i el govern, que tampoc...

I no parlem de Nostre Senyor, autor directe dels temporals, perque aquest va fer les coses molt ben fetes...

Mireu que anar a posar els rius dessota dels ponts, ja no's pot demanar més en materia de previsió!

Se diu que'l mes entrant podrà tenir lloc, ja, la solemnial benedicció de la nova esglesia del Carme.

Una satisfacció per a la Carmeta i un sentiment pels clergues.

Perque això vol dir que les obres estàn a punt d'enllestir-se.

—Quina llàstima!—pensaràn els interessats.

Perque, acabades les obres, acabats els diners.

Aviat els Ordinaris, amb majúscula, faràn la competencia als ordinaris recaders, en activitat i diligencia.

Figurin-se que al cap de quatre dies d'haver tornat de Viladrau, el doctor Laguarda, ja se'ns en và cap a Valencia.

Això no és un bisbe, cavallers. Això és el cul d'en Jaumet.

¡Cómo está la sociedad!

Encara no feia quinze dies que s'havía casat en Manelet de Portugal, que la seva muller ja's va veure obligada a entrar en una clínica.

L'enfermetat que pateix la bona senyora, segons sembla, ha produit llastimosa impresió entre les families d'upa, sobre tot, assegurant-se, com s'assegura, que la malalta ha dit que mai més vol tractes amb el séu espòs.

Es que no coneixía, l'infeliç,
un remei que se'n diu el 606?

Els clericals anuncien un gran concurs de creus de terme.

Més interessant i agradable és el concurs que ha obert el nostre confrare L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

L'ESQUELLA ofereix un valiosissim premi al retrat de noia catalana més bonic que's presenti.

I ja veuràn còm resultaràn més simpàtiques les *cares* que les *creus.*

A Lleida ha sigut engarjolat un individuu per injuries a Jésucrist.

Diuen que és un pobre periodista que's va atrevir a fer comentaris a la Biblia.

I doncs, què fan els jutges amb aquests altres que'l tenen clavat en creu i encara se n'alaben?

Hi ha hagut a la Catedral,
un funeral de *mistó,*
per a en Vives i Tudó.
. . . . . .
Si fins tot un cardenal
necessita funeral,
què hauré de menester jo?

S'ha comentat molt un incident ocorregut en el camp de maniobres de Berlín.

Guillem II havía ordenat que les tropes anessin amb pantalons blancs; però, amb motiu d'unes sobtades pluges, els oficials acordaren que fossin blaus.

L'Emperador, al veure'ls blaus, va enviarlos al quartel, a canviar-se les calces.

L'Emperador té raó.

Els *blaus* s'han de guardar per al dia que se les espinyin amb els francesos.

Conta l'escriptor Chamfort, en les seves curioses anècdotes:

«Hi havía un tal Monsieur Bond que, cada vegada que veia o sentía esplicar un fet infame o una acció criminal, exclamava:

—De bona gana donaría vint francs per a que existís Déu.

A LES ENDEVINALLES DEL NÚMERO 2310

A l'anagrama primer, *Magina-màniga,* al segón, *Carme-crema;* al jeroglífic primer, *Castellví,* i al segón, *Imaginació.*

XARADA

—*Tercera-segona,* digui a la *Segona-quarta* que'l *primera* de la *primera-segona-tercera-quarta* li ha mort el *primera-quarta-tercera.*

JOAN ROCABERT

ENDEVINALLA

Tant me veuràs blanc com me veuràs negre;
tant me veuràs trist lo mateix que alegre;
sóc gran i sóc xic,
sóc pobre i sóc ric.
Pico com a pebre.
Sens ésser cap riu, tinc marge i vorera;
bon caràcter tinc, i, aquest, de primera.
Amb títol pel poble
vaig, i no sóc noble.
Qui sóc, si ets tant viu?

CRISPÍN

MUDANÇA

Quan demana la paraula
en *Total,* allà al Congrés,
i un *tot,* posat en la plaça,
si fa o no fa, és lo mateix.

JOAN AUBERT I MANÈN

Cavallers: M. M.: Pot ser ens decidiríem, si no tingués tanta extensió. — J. A.: La de vosté s'insertarà, perque és curteta. — A. A.: S'hi haurien de fer massa correccions i no'ns hi podem entretenir. — J. R. D.: No escrigui coses destinades a l'imprenta, amb llàpiç, perque serà inútil. Ho sento. Ah, i si la torna a enviar en tinta, escursi-la una mica. — S. V.: Això millor sería dirigir-se directament a la Junta de Reformes. Amb tot, nosaltres no tindríem inconvenient en donar ressò al fet, sempre que se'ns envii un document que acrediti la firma. — J. S.: Es massa diluída; massa *lata,* en una paraula: això mateix, dit en forma telegràfica, molt bé. — J. P.: No crec que'l pugui complaure, per manca d'espai. — E. C.: Lo mateix dec dir-li a vostè. — Peret Sala: Enteri's de la nova ortografía, abans de tot. — L. A.: Ens en guardarem com d'escaldar-nos. Té el segell a la seva disposició. — J. P. i M.: Rebut, i gracies. Veurem. — Enric Lapedra i Fàbrega: Farem tria. — Joan Antich Puquí: Entra en cartera.

DICCIONARI
CATALÀ-CASTELLÀ
&
CASTELLÀ-CATALÀ
PER
ANTONI ROVIRA I VIRGILI
UN ELEGANT VOLUM, PERFECTAMENT RELLIGAT
¡900 planes, 2 centímetres de gruix!
Tamany 11'50 centímetres per 18'50
PAPER PRIM I INTRANSPARENT
Lletra clarissima
75.000 vèus amb llur respectiva correspondencia
¡900 planes, i solament 2 centímetres de gruix!
ÉS L'ÚNIC DICCIONARI DE LA NOSTRA LLENGUA VERITABLEMENT PORTÀTIL
Preu: 10 ptes. : Sortirà d'aquí pocs dies

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

(c) Ministerio de Cultura 2005

UN TORO DE "CUIDADO"

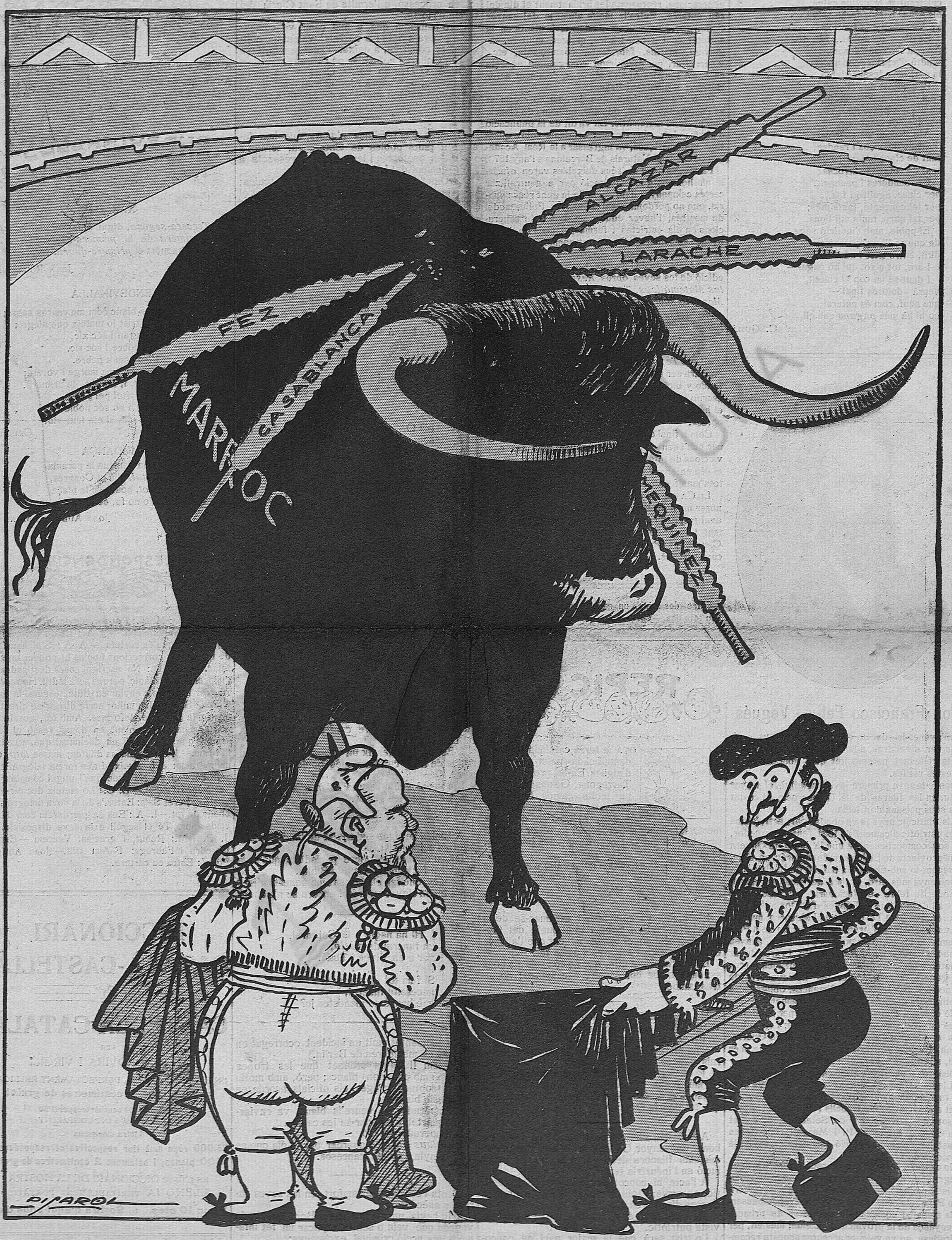

Romanones. — Vol matar-lo vostè?
Poincaré. — *Merci bien;* això correspón als espanyols, nosaltres si per cas, ens menjarem els talls.

(c) Ministerio de Cultura 2005